

nogle Hundrede Kroner bleve bevilgede aarlig, at man vilde kunne fremme historiske Forskninger i nogen væsentlig Grad, især naar man tager i Betragtning, at paa samme Tid ere de to store historiske Selskaber, som eksistere her i Landet, blevene afsnappede for Halvdelen af den Pengesum, som de tidligere have havt i Understøttelse af Staten, jeg mener dermed Oldskriftselskabet og Selskabet for dansk Historie og Sprog, der nu have det samme Bidrag i Kroner, som de i gamle Dage havde i Valere. Jeg skjønner ikke rettere, end at det vilde være en overordentlig gavnlig Anvendelse af en Pengesum, og det helst en ikke aldeles ubetydelig Pengesum, som anvendtes til at udgive, hvad der eksisterer af Kildeskrifter til den danske Historie, som endnu ere uudgivne. Vi se rundt om os i alle Lande i Europa en alvorlig Virksomhed i denne Retning. Ja, vi behøve ikke gaa længere end til vort gamle Søsterland, Norge, for at se, at den norske Regjering udgiver de norske Rigsregistranter, et Arbejde som, uagtet det specielt vedrører Norge, er af allerstørste Betydning for enhver, der paa en nok saa dilettantmæssig Maade vil beskæftige sig lidt med Danmarks Historie, og jeg kan ikke tro Andet, end at det vilde være et Foretagende af den allerstørste Betydning for dansk Historieforskning, om de tilsvarende danske Registranter bleve udgivne. Ja, det vilde være et stort Arbejde, men Kræfterne dertil ere der, og Pengesummen dertil kan jeg heller ikke tro Andet end maatte kunne skaffes tilveie. Der er ihvertmindste een Stiftelse, hvis Penge, efter hvad jeg skjønner, sjøndt de have mange Steder Grinde i Genhold til den Finantsloven, dog naturligt kunde anvendes til dette Grinde, nemlig historiske Undersøgelser. Jeg tænker derved paa Sorø Akademi. Det er bekendt nok, at denne Stiftelses Penge skyldes dels det gamle Kloster og Erkebiskop Absalon og hans Slægt, og dels Baroniet Holberg, altsaa skyldes Staberne af den nyere danske Litteratur Både Absalon og Holberg maa regnes for 2 af Heroerne i den danske Historieforskning. At Absalon interesserede sig for Historie og for sit Fædrelands Historie, ja det ligger i Sagens Natur. Han var en Aristokrat i den rigtige Betydning af Ordet. Han hørte til en af de gamle Slægter, som havde baaret Landets Historie gennem Aarhundreder. Han var katholsk Biskop, han var Statsmand af den virkelige Slags, og han var Soldat, og hvis man endelig ønsker Bevis for,

at han interesserede sig for Historie, behøver man ikke at gaa længere end til Fortalen af Saxos berømmelige Bog. Holberg er man vant til at opfatte væsentlig som Digter, som den, der paa den Maade har fremmet Nationens Kultur mere end nogen Anden. Den Opfattelse deler jeg naturligvis ganske; men jeg tror, at man ikke bør glemme, at han foruden som Digter har Betydning for den danske Nation — og maatte ligesaa megen Betydning — som Historieskriver. Jeg kan ikke tro Andet, end at disse to Mænd, som have lagt Grundvolden til Sorø, hvis de vidste, at deres Penge nu bruges til en Realskole i Lemvig, som forresten vistnok er en overmaade nyttig Anstalt, eller til at understøtte unge Landmænd, der gjerne vilde ind paa en Folkehøjskole, eller til saa mangfoldige andre Stiftelser aldeles uvedkommende Formaal, vilde vende sig i deres Grav, især hvis de vidste, at den historiske Videnskab maa gaa Liggergang her i Landet for at faae de nødvendige Midler, som den behøver til sin Fremme. Jeg kan ikke tro Andet, end at Nationen vilde handle i disse store Mænds And, vilde opfylde de Tanker, som i deres Liv bejlede dem, om man anvendte nogle af de Midler, de have efterladt til en offentlig Stiftelse til dette Viemed: at fremme Historieforskning og derved Historieforskning. Desværre, Danmarks Historie — den være saa sørgelig som den vil, vi skulle jo helst kjende den — er ikke skreven endnu.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Fischer): Med Hensyn til den Hensigt, som den sidste æredeALER gjorde til mig, skal jeg strax svare ved at gjøre opmærksom paa, at, hvad der ydes allerede nu til videnskabelige Formaalets Fremme, hvorunder ogsaa er indbefattet Understøttelser til at udgive historiske Værker, just udredes af Sorø Akademi. Jeg vil nemlig gjøre det ærede Medlem opmærksom paa, at under § 21 VI, findes disse Understøttelser opførte, og de andrage fortiden 56,200 Kr., og derved hedder det: „som udredes af Sorø Akademi“. Jeg skal villig indrømme, at der oftere har været Trængsel til større Understøttelser, men der er saameget Andet, der gjør Krav paa Understøttelse, at man maa begrænse de Understøttelser, der ydes i hvert enkelt Tilfælde, saaledes, at ogsaa Andre kunne komme med. Det har imidlertid været mig